

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยและการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้อง และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ทำบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย สามารถสรุปผลการศึกษาดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ทำบัญชีที่ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 310 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุน้อยกว่า 30 ปี สำเร็จการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทำงานด้านบัญชีเฉลี่ยวันละ 6-8 ชั่วโมง ไม่ทำงานในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ มีประสบการณ์ด้านบัญชีน้อยกว่า 6 ปี และขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีน้อยกว่า 3 ปี ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีรายได้ 10,000 – 30,000 บาทต่อเดือนและทำบัญชีเป็นอาชีพหลัก

เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพการรับทำบัญชีพบว่า ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานรับทำบัญชี และผู้ช่วยผู้ทำบัญชี ส่วนใหญ่มีจำนวนลูกค้า 21 - 100 รายต่อปี

เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่าผู้ที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท และ 10,000 – 30,000 บาทส่วนใหญ่มีลูกค้าน้อยกว่า 5 รายต่อปี สำหรับผู้ที่มีรายได้ 30,001 ถึง 60,000 บาท และมากกว่า 60,000 บาทส่วนใหญ่มีลูกค้า 21-100 รายต่อปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

ข้อมูลความรู้ความเข้าใจต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรอง

ทั่วไป รองลงมาคือผู้ทำบัญชีต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และต้องเป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และการปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีมีจรรยาบรรณซึ่งควบคุมดูแลโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลความคิดเห็นต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ รองลงมาคือเรื่องจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ และเรื่องการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดความคิดเห็นต่อคุณสมบัติ และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีเพื่อให้มีการแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะการเงิน หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงิน ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป รองลงมาคือเรื่องผู้ทำบัญชีซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สามารถปฏิบัติงานในฐานะของผู้ทำบัญชีของผู้จัดทำบัญชีได้ทุกประเภท และเรื่องผู้ทำบัญชีต้องลงรายการเป็นภาษาไทย หากลงรายการเป็นภาษาต่างประเทศให้มีภาษาไทยกำกับ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดความคิดเห็นต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพบัญชีของผู้ทำบัญชีต้องมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ การบัญชีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการภาษีอากร เทคโนโลยีสารสนเทศเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี รองลงมาคือเรื่องผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามหลักสูตรและสถาบันที่อธิบดีให้ความเห็นชอบ ไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงในทุกรอบสามปี และเรื่องผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพในแต่ละปีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดความคิดเห็นต่อจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องการทุจริตและไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร่วมวิชาชีพในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือเรื่องผู้ทำบัญชีต้องประกอบวิชาชีพ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณภายใต้การดูแลของสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ และเรื่องผู้ทำบัญชีประกอบวิชาชีพอย่างมีจรรยาบรรณย่อมเป็นการลดความเสี่ยง

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในเรื่องผู้ทำบัญชีควรมีทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและ

หน้าที่การงาน และเรื่องผู้ทำบัญชีควรมีทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร รองลงมาคือเรื่องผู้ทำบัญชีควรมีทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และเรื่องผู้ทำบัญชีควรมีทักษะทางปัญญา และเรื่องผู้ทำบัญชีควรมีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพในทุกด้านเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

ข้อมูลพฤติกรรมในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่มีการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ รองลงมาคือมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพฤติกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความสนใจไปอบรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือการเลือกไปอบรมหัวข้อทางบัญชีมากกว่าหัวข้ออื่นๆ และเรื่องที่ได้รับการอบรมจากวิทยากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพฤติกรรมพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีการพัฒนาทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร รองลงมาคือมีการพัฒนาทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และมีการพัฒนาทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการทำบัญชีพบว่า พนักงานบัญชีของกิจการและผู้ทำบัญชีในสำนักงานรับทำบัญชี ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ และผู้ช่วยผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 5 ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นที่มีต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะอื่นที่มีต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีมีปัญหาในการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่มีปัญหาการประกอบวิชาชีพบัญชีก่อให้เกิดความเครียดในระดับสูง รองลงมาคือการประกอบวิชาชีพผู้ทำบัญชีมีความเสี่ยงสูง และการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีมีการแข่งขันสูง และหลักเกณฑ์ทางภาษีอากรที่ออกโดยกรมสรรพากรเป็นการเพิ่มภาระงานให้ผู้ทำบัญชี

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการทำบัญชีพบว่า พนักงานบัญชีของกิจการ ผู้รับจ้างทำบัญชีอิสระ และผู้ช่วยผู้ทำบัญชี มีปัญหาการประกอบวิชาชีพบัญชีก่อให้เกิดความเครียดสูงสำหรับผู้ทำบัญชีในสำนักงานรับทำ มีปัญหาการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีมีการแข่งขันสูง

แนวโน้มทิศทางในอนาคตของผู้ทำบัญชีพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นว่าการประกอบวิชาชีพนี้จะมีการแข่งขันสูง เพราะเป็นวิชาชีพที่เปิดกว้างและเป็นที่ต้องการของธุรกิจเป็นวิชาชีพที่มีการยอมรับอย่างกว้างขวาง อีกทั้งผู้ทำบัญชียังจะมีการพัฒนาตนเองให้เกิดความพร้อมในทุกด้าน และมีการทำงานที่สะดวกรวดเร็วเพราะมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย

ปัญหาอื่นพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นว่าค่าตอบแทนของวิชาชีพบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่เมื่อเทียบกับวิชาชีพอื่นๆ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำ มีการแข่งขัน และตัดราคาตัวเอง จึงควรมีการตั้งมาตรฐานค่าตอบแทนขั้นต่ำเพื่อให้เกิดความเหมาะสม และชัดเจนในการประกอบวิชาชีพ อีกทั้งในการเข้าอบรมสัมมนา เพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดวัน เวลาให้เหมาะสมกับงานด้านบัญชี และควรมีค่าใช้จ่ายที่ประหยัด ไม่สูงจนเกินไป เพื่อเป็นอีกทางเลือกให้ผู้ทำบัญชีได้มีโอกาสเข้าร่วมมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะอื่น โดยรวมพบว่า ผู้ทำบัญชีที่จะประกอบวิชาชีพนี้ควรมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความอดทนและรักในวิชาชีพบัญชี รวมถึงมีมารยาทต่อลูกค้าและเพื่อนร่วมวิชาชีพ ปฏิบัติงานภายใต้จริยธรรมอันดี องค์กรควรให้ความสำคัญในการจัดทำบัญชีอย่างถูกต้อง ควบคู่ไปกับจริยธรรมทางธุรกิจ ควรมีการกำหนดควบคุมและออกกฎระเบียบเรื่องค่าวิชาชีพทางบัญชีเป็นกฎหมายตามพระราชบัญญัติการบัญชีเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีอย่างเคร่งครัด

อภิปรายผล

จากการศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในระดับมากที่สุดต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี สอดคล้องกับผลการศึกษาของเสาวลักษณ์ หนูสุวรรณ (2544) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พบว่าผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้รับจ้างทำบัญชี นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐและวิสาหกิจ พนักงานบัญชีของธุรกิจเอกชน มีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างดี ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เนื่องจากมีการติดตามและอบรมพัฒนาความรู้ของตนเองอยู่เสมอ

การศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากต่อการจัดทำบัญชีตามความเป็นจริงและตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุพจน์ คำมะนิค (2548) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทศนคติของพนักงานปฏิบัติการบัญชีที่มีต่อการทำงานด้านบัญชี

ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าพนักงานปฏิบัติการบัญชีของธนาคารมีทัศนคติที่ดีและให้ความสำคัญต่อการจัดทำบัญชีตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การประมวลผลตลอดจนการจัดเก็บข้อมูลทางบัญชี เพื่อให้ข้อมูลทางบัญชีของธนาคารมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

การศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ เห็นด้วยและมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณพิชญา อภิวังคังาม (2551) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติของผู้ทำบัญชีในจังหวัดลำพูนต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พบว่าผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ เห็นด้วยและปฏิบัติตามประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ทำบัญชีมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ

การศึกษาพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความเครียดจากการปฏิบัติงานเนื่องจากลักษณะงานที่ต้องอาศัยความรับผิดชอบ ความรอบคอบ และการทำงานตามกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วรงค์ศิริ พรหมรักษ์ (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความเครียดในการทำงาน การจัดการความเครียด และรูปแบบการทำงานของนักบัญชี พบว่านักบัญชีมีระดับความเครียดแตกต่างกันตามแต่ละลักษณะงานที่ได้ปฏิบัติ แต่มีการจัดการความเครียดในลักษณะเดียวกัน นักบัญชีมีรูปแบบการทำงานแตกต่างกันเนื่องจากอายุงาน ตำแหน่งงานและบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบ

การศึกษาเรื่อง ทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบ ดังนี้

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชี ในเรื่องคุณสมบัติเงื่อนไข และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชี เรื่องการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ และจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ
2. ด้านความคิดเห็น ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อกำหนดเรื่องคุณสมบัติหน้าที่ความรับผิดชอบ จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ และการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ
3. ด้านพฤติกรรม ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ และการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ

4. ปัญหาในการประกอบวิชาชีพ ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องความเครียดในการปฏิบัติงาน เนื่องจากต้องใช้ความระมัดระวังในการประกอบวิชาชีพ และต้องทำงานตามกำหนดเวลา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ทักษะคิดต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้ทำบัญชีควรมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความอดทนและรักในวิชาชีพ
2. ผู้ทำบัญชีควรปฏิบัติงานภายใต้จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ ไม่ควรแข่งขันกันด้วยการตัดราคา
3. ผู้ทำบัญชีควรปฏิบัติงานโดยเน้นคุณภาพของงานภายใต้มาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
4. ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนผู้ทำบัญชีให้เข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ และให้ความร่วมมือในการจัดทำรายงานทางการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
5. สถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้วิชาการบัญชีในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกอบรมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน
6. สภาวิชาชีพควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี เพื่อให้ผู้ทำบัญชีได้ทราบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. การศึกษาทัศนคติต่อการประกอบวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในเขตจังหวัดอื่น เพื่อทราบถึงทัศนคติ แล้วนำข้อมูลนี้ไปวิเคราะห์และเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ และเป็นประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพต่อไป
2. ในการศึกษาครั้งต่อไป อาจเลือกปัจจัย และวิธีการทางสถิติอื่น ๆ ที่แตกต่างจากการศึกษาในครั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบปัจจัยอื่นเพิ่มเติม
3. ควรทำการศึกษารูปแบบการดำรงชีวิต (Life Style) ของผู้ทำบัญชี เพื่อให้ทราบลักษณะการดำรงชีวิตของผู้ทำบัญชีและเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจต่อไป
4. ควรทำการศึกษาในลักษณะใกล้เคียงกับการศึกษาในครั้งนี้กับวิชาชีพอื่นเพื่อเปรียบเทียบข้อแตกต่างในแต่ละปัจจัย